

Hallituksen esitys Eduskunnalle Australian kanssa sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Australian välillä elokuussa 1992 tehdyn sopimuksen sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana. Sopimuksen tarkoituksena on, että sopimuspuolen alueella asuva henkilö oleskellessaan tilapäisesti toisen sopimuspuolen alueella voisi saada siellä tarvitsemansa välittömän sairaanhoidon.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seu-

raavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen hyväksymisestä.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytilanne

Suomen ja Australian välillä ei ole sopimusta, joka antaisi oikeuden sairaanhoitoon tilapäisen oleskelun aikana toisen sopimuspuolen alueella. Tilanne on rajoittanut kummankin maan asukkaiden oikeutta sairaanhoitoon ja merkinnyt heille lisäkustannuksia. Noin 5 000 suomalaista käy vuosittain Australiassa. Australialaisia käy Suomessa vähemmän, joskaan lukumäärää ei voida luotettavasti selvittää.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksessa ei ole sairaanhoidon kustannusten korvaamista maasta toiseen tarkoittavia määräyksiä, vaan hoitoa antanut maa vastaa näistä kustannuksista. Suomen lainsäädännön mukaan kiireellistä sairaanhoitoa on aina annettava potilaan asuinmaasta riippumatta. Vuoden 1993 alusta voimaan tulleen sosiaali- ja

terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/92) ja asetuksen (912/92) perusteella ulkomailla asuville voidaan harkinnan mukaan periä enintään palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu. Sairausvakuutuslain mukaisia sairaanhoitokorvauksia ei ulkomailla asuville ilman sopimusta myönnetä.

Australian "medicare"-järjestelmän mukaan sairaanhoito julkisessa sairaalassa on potilaalle ilmaista. Jos potilas tulee maasta, jonka kanssa ei ole sairaanhoitosopimusta, maksu on 400—1 200 dollaria päivässä. Tämä järjestelmä korvaa myös 85 % avohoidon lääkärinlaskuista. Toisen maan kanssa tehdyn sopimuksen puuttuessa korvausta ei makseta. Potilas maksaa enintään 11 dollaria reseptilääkkeistä. Myöskään tätä etua eivät ulkomailla asuvat voi saada, jollei sopimusta ole.

Sopimus on Suomelle edullinen, kun otetaan huomioon suomalaisten saamat edut ja Australiassa vuosittain käyvien suomalaisten luku-

määrä. Sopimuspuolten välinen kustannusten korvausjärjestelmä olisi hallinnollisesti työläs ja Suomelle taloudellisesti epäedullinen.

3. Asian valmistelu

Sopimusneuvottelut käytiin Helsingissä elokuussa 1991. Ulkoasiainministeriön johtamiin neuvotteluihin osallistuivat myös sosiaali- ja

terveysministeriön sekä Kansaneläkelaitoksen edustajat. Asiallisia ja kielellisiä täsmennyksiä koskevan kirjeenvaihdon jälkeen sopimus allekirjoitettiin elokuussa 1992. Suomi ja Australia ovat myös neuvotelleet sosiaaliturvasopimuksesta, joka koskee pääasiassa eläkkeitä. Sopimusteksti on asiallisesti sovittu ja sopimus voidaan allekirjoittaa eräiden täsmennysten jälkeen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään tärkeimmät sopimuksessa käytetyt käsitteet. Sairaanhoito tarkoittaa kummankin maan julkista terveydenhuoltoa. Suomessa sopimus koskee terveyskeskuksia, julkisia sairaaloita ja sairausvakuutuksen sairaanhoitokorvauksia. Australiassa sopimus koskee sairaala- ja avohoitoa ja lääkkeitä.

2 artikla. Sopimusta sovelletaan kansalaisuudesta riippumatta kaikkiin sopimuspuolen alueella asuviin henkilöihin, jotka oleskelevat tilapäisesti toisen sopimuspuolen alueella. Neuvotteluissa on kuitenkin todettu, ettei sopimusta sovelleta opiskelijoihin. Suomeen tulevat australialaisopiskelijat maksavat Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön maksun ja Australiaan tulevia ulkomaisia opiskelijoita varten on luotu erityinen edullinen sairaanhoitovakuutus.

Sopimus koskee myös diplomaattisten edustustojen henkilökuntaa ja heidän perheenjäseniään.

Sopimusta ei sovelleta, jos oleskelun nimenomaisena tarkoituksena on hoidon saaminen.

3 artikla. Toisen sopimuspuolen alueella tilapäisesti oleskelevalla henkilöllä on oikeus tarvitsemaansa välittömään sairaanhoitoon. Vakiintuneen käsityksen mukaan käsite välittömästi tarvittava sairaanhoito on laajempi kuin Suomen terveydenhuoltolainsäädännössä tarkoitettu kiireellinen hoito. Käsite välittömästi tarvittava sairaanhoito on vakiintunut tämänlaisissa sopimuksissa ja sitä käytetään myös eurooppalaisessa sairaanhoitosopimuksessa (SopS 58/86) ja Euroopan yhteisöjen asetuksessa (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturva-

järjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä. Sitä ei kuitenkaan missään sopimuksessa ole tarkemmin täsmennetty. Tämä johtuu siitä, että käsitteen soveltaminen saattaa vaihdella eri sopimuksissa ja jättämällä käsite avoimeksi saadaan käytännön soveltamiseen riittävä joustavuutta. Tämä on tarkoituksenmukaista myös siitä syystä, että kun sopimuksissa käytetään erilaista käsitettä kuin kansallisessa lainsäädännössä, kansainvälisten sopimusten soveltamiskäytäntöä ei tarvitse rajoittaa kotimaassa sovellettavan hoitokäytännön mukaisesti.

Lisäksi artiklassa määrätään, että sopimuksen piiriin kuuluville henkilöille hoito annetaan samoin ehdoin kuin maassa asuville eli Suomessa asuville hoidon maksu Australiassa on sama kuin Australiassa asuville.

Diplomaattisen edustuston ja konsulaatin henkilökuntaan kuuluvalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä on oikeus kaikkeen sairaanhoitoon riippumatta siitä, onko hoidon tarve välitöntä ja riippumatta oleskelun kestosta.

4 artikla. Määräyksen mukaan sopimuksesta aiheutuvia kustannuksia ei korvata maasta toiseen.

5 artikla. Sopimuksen soveltamisesta vastaa Australiassa sikäläinen terveys-, asunto- ja yhdyskuntapalveluministeriö ja Suomessa sosiaali- ja terveysministeriö periaatteellisissa kysymyksissä ja Kansaneläkelaitos sopimuksen soveltamiseen liittyvissä käytännön kysymyksissä.

6 artikla. Artiklassa on määräyksiä sopimuksen voimaantulosta ja sen irtisanomisesta.

2. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä lainsäädäntönsä ja valtiösääntönsä mukaiset sopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 3 artiklan määräysten välittömän sairaanhoidon antamisesta muille kuin Suomessa asuville on katsottava merkitsevän sellaisten uusien velvoitteiden asettamista kun-

nille, joista kunnallislain 5 §:n mukaan on säädettävä lailla.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Canberassa 6 päivänä elokuuta 1992 Suomen tasavallan ja Australian välillä sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Australian kanssa sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Canberrassa 6 päivänä elokuuta 1992 Suomen tasavallan ja Australian välillä sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana tehdyn sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Vt. ulkoasiainministeri

Pääministeri *Esko Aho*

SOPIMUS

Suomen tasavallan ja Australian välillä sairaanhoidon antamisesta tilapäisen oleskelun aikana

Suomen tasavallan hallitus ja Australian hallitus

toivomuksenaan antaa välittömästi tarvittavaa sairaanhoitoa sopimuspuolen alueella asuville henkilöille, jotka tilapäisesti oleskelevat toisen sopimuspuolen alueella, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

(1) Tässä sopimuksessa:

(a) "sairaanhoito" tarkoittaa

(i) Australian osalta avohoitoa ja sairaalahoitoa, jota annetaan tai josta suoritetaan korvausta vuoden 1973 sairausvakuutuslain tai vuoden 1953 kansallisen terveyslain perusteella tai vuoden 1973 sairausvakuutuslain nojalla tehtyjen, Australian osavaltioissa ja territorioissa annettavaa sairaalahoitoa ja muita sairaanhoitoetuuksia koskevien sopimusten tai päätösten perusteella; ja

(ii) Suomen osalta avohoitoa ja sairaalahoitoa, jota annetaan tai josta suoritetaan korvausta yleisen sairaala- ja kansanterveyslainsäädännön sekä sairausvakuutuslainsäädännön perusteella;

(b) "asuva" tarkoittaa

(i) Australian osalta henkilöä, joka asuu Australiassa vuoden 1973 sairausvakuutuslain mukaisesti ja jolla on joko voimassa oleva Australian passi tai muu passi, josta ilmenee, että passin haltijalla on oikeus asua Australiassa ilman määräaikaa; ja

AGREEMENT

on Medical Treatment for Temporary Visitors between the Republic of Finland and Australia

The Government of the Republic of Finland and the Government of Australia

Desirous of facilitating the provision of immediately necessary medical treatment for residents of the territory of one Party temporarily in the territory of the other Party,

Have agreed as follows:

Article 1

(1) For the purpose of this Agreement:

(a) "medical treatment" means:

(i) in relation to Australia, medical and hospital services provided, or in respect of which a benefit is payable, under the Health Insurance Act 1973, the National Health Act 1953 and any Agreements or determinations made under the Health Insurance Act 1973 in relation to the provision in the States and Territories of Australia of hospital services and other health services; and

(ii) in relation to Finland, medical and hospital services provided, or in respect of which a benefit is payable, under the general Hospital and Public Health legislation and Sickness Insurance legislation;

(b) "resident" means:

(i) in relation to Australia, a person who is an Australian resident for the purposes of the Health Insurance Act 1973 and holds either a current Australian passport or any other current passport endorsed to the effect that the holder is entitled to reside indefinitely in Australia; and

- (ii) Suomen osalta henkilöä, joka asuu Suomessa ja jolla on joko voimassa oleva Suomen passi tai Kansaneläkelaitoksen antama sairausvakuutus-kortti;
- (c) "alue" tarkoittaa
 - (i) Australian osalta Australian aluetta, lukuun ottamatta muita ulkoisia ter-ritorioita kuin Kookossaaret (Kee-lingsaaret) ja Joulusaari; ja
 - (ii) Suomen osalta sen aluetta;
- (d) "tilapäinen oleskelu alueella" tarkoittaa laillista oleskelua, mutta ei asumista alu-eella;
- (e) "julkinen potilas" tarkoittaa Australian osalta henkilöä, jolle sairaa-lassa annetaan kaikki tarvittava hoito mukaan lukien kaikki tarvittavat diag-nostiset ja lääketieteelliset hoitotoimenpi-teet ja saatavana olevat hoitoon liittyvät ei-lääkinnälliset toimenpiteet joko sairaa-lan oman henkilökunnan antamana taik-ka muulla sovitulla tavalla.
- (2) Ellei asiayhteydestä toisin ilmene, sopi-muksessa käytetyillä muilla käsitteillä ja ilmai-suilla on sama merkitys kuin tämän artiklan (1)(a) kappaleessa tarkoitettussa lainsäädännös-sä.

(3) Sopimusta sovelletaan kaikkeen lainsää-däntöön, joka korvaa, muuttaa, täydentää tai koontaa tämän artiklan (1)(a) kappaleessa tar-koitettua lainsäädäntöä.

2 artikla

- (1) Sopimusta sovelletaan sopimuspuolen alueella asuvaan henkilöön, joka
 - (a) oleskelee tilapäisesti toisen sopimuspuo-len alueella; tai
 - (b) on toisen sopimuspuolen alueella ensiksi mainitun sopimuspuolen perustaman diplomaattisen edustuston tai konsulaat-in päällikkönä tai henkilökunnan jäse-nenä tai tällaisen henkilön talouteen kuuluvana perheenjäsenenä.
- (2) Sopimusta ei sovelleta sopimuspuolen alueella asuvaan henkilöön, joka saapuu toisen sopimuspuolen alueelle nimenomaisena tarkoi-tuksenaan saada sairaanhoitoa, ellei hän ole toisen sopimuspuolen alueelle saapuvan, sieltä poistuvan tai sinne ohjatun laivan, aluksen tai lentokoneen henkilökunnan jäsen tai matkus-

- (ii) in relation to Finland, a person who is resident in Finland and holds either a current Finnish passport or a sickness insurance card issued by the Social Insurance Institution;
- (c) "territory" means:
 - (i) in relation to Australia, the territory of Australia, excluding all external territories other than the territories of Cocos (Keeling) Island and Christ-mas Island; and
 - (ii) in relation to Finland, its territory;
- (d) "temporarily in the territory" means: lawfully present but not ordinarily resi-dent in that territory.
- (e) "public patient" means: in relation to Australia, a person in respect of whom the hospital provides comprehensive care, including all neces-sary medical, nursing and diagnostic ser-vices and, if they are available at the hospital, paramedical services, by means of its own staff or by other agreed arrangements.
- (2) For the purpose of this Agreement, unless the context otherwise requires, other words and expressions used in the Agreement have the meanings assigned to them respecti-vely under the legislation referred to in para-graph (1)(a) of this Article.
- (3) This Agreement shall apply also to any legislation which replaces, amends, sup-plements or consolidates the legislation referred to in paragraph (1)(a) of this Article.

Article 2

- (1) This Agreement applies to a resident of the territory of one Party who is either:
 - (a) temporarily in the territory of the other Party; or
 - (b) in the territory of the other Party as the head or a member of the staff of a diplomatic mission or consular post es-tablished there by the first mentioned Party or a member of the family of that person, being a member who forms part of the household of that person.
- (2) This Agreement does not apply to a resident of the territory of one Party who enters the territory of the other Party for the specific purpose of seeking medical treatment unless that person is a member of the crew or passenger on any ship, vessel or aircraft travel-ing to, leaving from, or diverted to the

taja ja hoidon tarve on syntynyt matkan tai lennon aikana.

3 artikla

(1) Henkilöllä, johon sovelletaan 2 artiklan (1)(a) kappaleen määräystä ja joka tarvitsee välitöntä sairaanhoitoa eli hoitoa minkä tahansa sairauden vuoksi, joka edellyttää välitöntä lääketieteellistä huomiota, on toisen sopimuspuolen alueella oleskellessaan oikeus saada hoitoa vähintään yhtä edullisin ehdoin kuin sovellettaisiin mainitulla alueella asuvaan henkilöön.

(2) Australian osalta henkilöllä on oikeus (1) kappaleessa tarkoitettuun sairaanhoitoon julkisen terveydenhoitojärjestelmän julkisena potilaana.

(3) 2 artiklan (1)(b) kappaleessa tarkoitettulla henkilöllä on oikeus sairaanhoitoon riippumatta siitä, onko hoidon tarve välitöntä ja riippumatta siitä, kuinka kauan hän oleskelee sen sopimuspuolen alueella, jossa hoitoa annetaan.

4 artikla

(1) Kumpikaan sopimuspuoli ei ole velvollinen korvaamaan toiselle sopimuspuolelle sopimuksen perusteella annetusta sairaanhoidosta aiheutuneita kustannuksia.

(2) Hoitoa saanut henkilö maksaa itse sopimuspuolen alueella tämän sopimuksen perusteella annetusta sairaanhoidosta perityt maksut.

5 artikla

(1) sopimuksen soveltamiseen liittyviä periaatteellisia kysymyksiä varten nimetään seuraavat asianomaiset viranomaiset:

(a) Australiassa terveys-, asunto- ja yhdyskuntapalveluministeriö, ja

(b) Suomessa sosiaali- ja terveysministeriö.

(2) Sopimuksen soveltamiseen liittyviä käytännön kysymyksiä varten nimetään yhdyseliksi:

(a) Australiassa terveys-, asunto- ja yhdyskuntapalveluministeriö, ja

(b) Suomessa Kansaneläkelaitos.

(3) Asianomaiset viranomaiset ilmoittavat viivytyksettä toisilleen kaikista alueellaan voi-

territory of the other Party and the need for the treatment arose during the voyage or flight.

Article 3

(1) A person to whom paragraph (1)(a) of Article 2 applies, who needs immediately necessary medical treatment, that is, treatment for any episode of ill-health which requires prompt medical attention, while in the territory of the other Party, shall be provided with such medical treatment on terms no less favourable than would apply to a resident of that territory.

(2) In relation to paragraph (1), for Australia, medical treatment shall be available as a public patient within the public health care system.

(3) A person to whom paragraph (1)(b) of Article 2 applies, shall be provided with medical treatment whether or not immediately necessary and regardless of the length of the stay in the territory of the Party in which the treatment is provided.

Article 4

(1) Neither Party shall be liable to make any payment to the other Party in respect of medical treatment provided in accordance with this Agreement.

(2) Any amount which is payable in respect of medical treatment provided in the territory of a Party by virtue of this Agreement shall be borne by the person in respect of whom the medical treatment is provided.

Article 5

(1) The competent authorities for the application of this Agreement in respect of matters of principle are:

(a) in relation to Australia, the Department of Health, Housing and Community Services, and

(b) in relation to Finland, the Ministry of Social Affairs and Health.

(2) The liaison agencies for the application of this Agreement in respect of operational matters are:

(a) in relation to Australia, the Department of Health, Housing and Community Services, and

(b) in relation to Finland, the Social Insurance Institution.

(3) The competent authorities shall send to each other as soon as possible details of any

massa olevien lakien tai asetusten muutoksista, jotka saattavat merkittävästi vaikuttaa tämän sopimuksen perusteella annettavien etuuksien luonteeseen ja laajuuteen.

(4) Sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvät kysymykset ratkaistaan tapauksesta riippuen asianomaisten viranomaisten tai yhdyselinten välisillä neuvotteluilla.

6 artikla

(1) Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen diplomaattiteitse täyttäneensä lainsäädäntönsä ja valtiosääntönsä mukaiset sopimuksen voimaantulolle asetetut edellytykset.

(2) Sopimus on voimassa 12 kuukautta siitä päivästä lukien, jolloin jompikumpi sopimuspuoli diplomaattiteitse on saanut toisen sopimuspuolen kirjallisen irtisanomisilmoituksen.

(3) Mikäli sopimus lakkaa olemasta voimassa (2) kappaleen perusteella, sopimus on voimassa sellaiseen sairaanhoitoon nähden, jota on annettu tai annetaan ennen mainitussa kappaleessa tarkoitettua määräaikaa tai sen päättyessä.

TÄMÄN VAKUUDEKSI ovat allekirjoittaneet, hallitustensa asianmukaisesti valtuuttamina, allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty kahtena kappaleena Canberrassa 6 päivänä elokuuta 1992 suomeksi ja englanniksi, joista kummatkin tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan hallituksen
puolesta

Timo Karmakallio

Australian hallituksen puolesta

Brian Howe

changes in laws or regulations in force in their respective territories which may significantly affect the nature and scope of services provided under this Agreement.

(4) Matters relating to the interpretation or application of this Agreement shall be resolved by consultation between the competent authorities or the liaison agencies as appropriate.

Article 6

(1) This Agreement shall enter into force on the first day of the second month following the month in which each Party has notified the other through the diplomatic channel that its legal and constitutional requirements for the entry into force have been fulfilled.

(2) This Agreement shall remain in force until the expiration of 12 months from the date on which either Party receives from the other written notice through the diplomatic channel of the other Party's intention to terminate this Agreement.

(3) In the event that this Agreement is terminated in accordance with paragraph (2), the Agreement shall continue to have effect in relation to medical treatment which had been or was being provided prior to or at the expiry of the period of the notice referred to in that paragraph.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE in duplicate at Canberra this sixth day of August, 1992, in the Finnish and English languages, both texts being equally authoritative.

For the Government of the Republic
of Finland:

Timo Karmakallio

For the Government of Australia:

Brian Howe